

LO CAMPANAR DE REUS

REDACCIÓ

Y ADMINISTRACIÓ

carrer de Jesús número 9
REUS.

SETMANARI HUMORÍSTICH

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un trimestre. . . . 4 rals.

Números atrassats. . . 4 cots.

SE VEN A 2 QUARTOS PER TOT ARREU

COSINS Y COSINS.

Densà que s'ha convingut en que los homes som tots germans, ningú vol ser cosí.

Lo *cosí* en la acepció figurada de la paraula, ha desaparegut de la societat, com lo frac blau ab botons daurats y 'ls pantalons ab...

Lo *cosí* es un tipo que perteneix a la Historia; empenyut per los progresos de la fraternitat ha caigut en l'abisme dels temps que foren.

Tota una gerarquia de la escala condicional, relatiua de la societat, ha desaparegut al sol crit de fraternitat, com las tenebras devant la llum; s'ha liquidat com se liquida la neu al calor dels raigs del sol.

Quant los homes van dir: «Tots som germans» los *cosins* pensaren que no podian seguir essent *cosins*: Y..... aquí fué Troya.

Pero (ja tenim aquí la infaltable fruita), hi ha *cosins* y *cosins*. Millor dit, hi havia lo primer y queda encara lo segon.

Lo *cosí* per condició, per caràcter, no s'troba avuy al dia, per mes que 'l busquin vostés ab un quinqué de tres metxeros. Es tant raro com la mosca blanca y.... valguin ara á averiguar en quin racó de la terra está amagat lo tal *cosí*. Seria una verdadera *cosinada* dedicars á pesquisas tant llargas y de duplós resultat.

Los *cosins* d'enguany, aquells *cosins* que tant abundavan avants y que tant escassejaban avuy, eran l'explicació del problema tantas vegadas plantejat d'aquest modo: ¿Cóm dimoni viuen los que viuen sobre 'l país?

Sapigutes que la ciencia de viurer sobre 'l país consisteix en no tenir ofici ni benefici, no ocupar-se en res útil, no produhir, no contribuir á la riquesa

pública ni ab lo insignificant valor d'un maravedis, vestir bé, menjar millor, passejars sempre y procurar alguna qu'altre vegada, alguna diversioneta sens que ningú sapiga d'ahont surten las missas.

Donchs bé; los *cosins* eran la sacristia d'ahont surtian las missas.

Crech ja haver dit que hi ha *cosins* y *cosins*. Y hasta 'm sembla haver anyadit que dels primers no 'n queda ni mostra.

No escassejaban tant los segons; al contrari, abundan qu'és un plaer.

Aquells *cosins* son una plaga, pitjor mil vegadas que la llagosta y la filoxera; una calamitat mes desastrosa que las eleccions de Diputats, una malaltia més horrible que la verola.

Tingas per entés que 'ls *cosins* dels *cosins*, no son *cosins*. Ho son sols los *cosins* de las *cosinas*. ¡Alabat siga Déu! Ja he tirat la capa al toro. Ja he descobert la incògnita.

Lector, si vols saber lo qu'és un *cosí*, casat ab una noya jove que 'n tinga un. Obrelí després las portas de ta casa, consúltali algun assumpte d'importancia, convidat á dinar sols una vegada... y ho veurás. Ton *cosí*.... polítich, se 't presentará ab tota la horrible deformitat d'aquet fatal parentesch, y, á no ser que fassis los ulls grossos, ó deixis passar bou per bestia grossa, tindrás que convenir ab mi, en lo següent: «Qu'és millor carregar ab lo imponent y magestuós Campanar d'aquesta ciutat, que no pas ab un *cosí*, porque no hi ha res mes carregós que un *cosí*».

Lo *cosí* y la *cosina* van criarse junts, junts van aprendrer á pronunciar las primeras paraulas, junts, ya quant eran mes grandets, jugaban á fet, junts passejaban, junts menjaban y junts collían flors y envestian papallonas al jardí. S'estiman com si fossin jermans; ¿qué dich jo com jermans? s'estiman com

á *cosins*, qu'és molt més, encara que també es molt ménos.

Tu, lector, recién casat, enamorat de ta muller; disposat á fer sa felicitat (per conrehuar la teva, dit siga sens intenció); á sacrificar per ella los millors anys de ta vida; á donarli gust en tot ¿t'atrevirás á mortificarla contrariant son desitj de que l'Enrique (la major part dels *cosins* se diuen Enrique), esmorsi en ta casa, y menjí en ta casa, y toqui 'l piano en ta casa y acompanyi á la *cosina* quant la *cosina* te d'anar á algun puesto? En una paraula, ¿te negarás á que Enrique, per concessions del carinyo, mes que per las afinitats de la sanch, formi part de la familia?

No, no t'hi pots negar; y si t'hi negas, has de tenir per ferho una rahó molt poderosa.

Examiném aquesta rahó, ab tota franquesa.

¿Tens celos d'un *cosí*, d'un parent de ta muller?

Pro, vinam aquí, bon home, vinam aquí. Ants d'haverte donat en cos y ánima al enllás del matrimoni, tú sabias que la *cosina* tenia un *cosí*. Mil vegadas haurás vist son retrato, en lo medalló que la teva promesa portava al pit. Jamay t'haurás trobat ab ell en la casa de ta novia; aixis ho crech, perquè sempre dona la malehida casualitat que 'ls *cosins* viatjan sempre que las novias troban prompte candidat acceptable al matrimoni. Aixó no és més qu'una casualitat, com ja ho he dit, rara si s'vol, pro casualitat al fi. Aixis es que tú no habias tingut encara ocasió de notar l'estreta intimitat dels *cosins*, y encara que tú ja pensessis qu'existia, aixó t donaba poch cuidado, perquè, lo que 'ls ulls no veuben, al cor no dol. Te vas casar y ton *cosí* polítich, se va ficar al moment en ta casa com la tentadora serp en lo paradís de nostres primers pares.... Te va semblar un noy guapo, campetxano, alegre, espabilat, y.... hasta podria afirmar que en ell vas descobrir una no escassa dósis de talent. Li vas tenir cert carinyo, no preten-

guis negarho, perque més d'una vegada ho has dit á la muller. Pero, ¡qué dimontri! desde llavors, ella no obra la boca sinó per enrahonar del cosinet, del pantalon qu' ha estrenat lo cosinet, del *cavall* que ha comprat lo cosinet, del bé que 'l sap montá, (que al dir d' ella *ho sap fer* millor que tú,) dels versos que ha compost lo cosinet y.... es natural; al fi 't cansas de tan cosinet vé y cosinet va, y dius ab tota franquesa lo que pensas.

¿Tú vas dir aixó? ja s' arma en ta casa la gran serracina; ta muller crida molt; tú cridas més qu' ella; ella acaba per plorar y tú.... tú pots acabar de dos maneres: ó prenent lo barret y anarten, per no deixarte veurer més en aquesta casa sinó á las horas de menjar y á altas horas de la nit, sempre ab cara de gos rabiós, qu' es la cara que més convé á un marit, ó trayente 'l mocadó y aixugant las llágrimas de ta muller y demanantli humilment perdó.

Si 't decideixes per lo primer, donam una abraçada; te felicito; ets lo que s' en diu un marit de *campanillas*. Si optas per lo segon, vésten y abraça al cosí. Ja tens *cosí* per dias.

S. A.

AL MEU NAS.

(DEDICADA Á MON AMICH JOSEPH ROCA Y AMIÓ.)

¡Oh! dipòsit de rapé
qu' embrassas un tros de cara,
com que avuy me plau molt bé
parlarne de tú, ho faré
dihente la vritat clara.

Jo no tracto d' insultar
ton honor, de cap manera;
¡com ho podria intentar,
si de tú m' haig de refiar
tot' aquesta vida entera!

Jo 'm proposo, solsament,
di 'l que sápig de tú,
puig així sabrá la gent
lo que tens de bó y dolent,
sens ofèndrer á ningú.

Desitjo dirte primé
lo que de tú tinch notat,
y és, que 't trovo tafañé;
si ab secret algú 'm diu ré
devant meu ja 't veig parat.

Aixó, per mi, francament,
trovo qu' es indecorós;
y si tusso, á n' el moment
si no mullas á la gent
ja humiteijas mocadós.

Y no 'm cap per ré á la closca,
perqué quan crido ab algú
fassa sol, ó fassa fosca,
m' hi fasses pujar la mosca
exaltantme molt mes tú.

Pero aquets agraviaments
prompte olvido, volgút nas,
quant jo penso alguns moments
ab tos nobles sentiments
y ab lo gran servey que 'm fás.

¡Si me 'n fás! fins tot lo dia;
y en comensantme á entristir
te faig soná, y ta armonia
me dona goig, alegria
y un plaher que no 's pot dir.

Després, com que 'l borrisol
duch del bigoti ab cautela,
ab tú tinch un gran consol;
com qu' és ros, no l' colra 'l sol,
perque 'm fás per éll de vela.

Y si vull gens estudiá,
com no ho puch fer sense ulleras,
busco 'hont pognerlas sentá,
y ab tú trovo un bon sofá,
telas poso, y no 't alteras.

Anant pel mon, per ningú
ja may m' has deixat encara,
y per tenirm' mes segú,
d' avansada m' has fet tú
sense mouret de la cara.

¡Quant de bé Deu me va fé
al posarme tant bon nás!
Si algú cop s' agafa ré,
com que ho sents tant y tant bé,
ja m' evitas un fracás.

Y ab los anys qu' estás ab mi
may t' hi donat cap agravi
ni tú tampoch; sols puch di
que m' has mostrat á desdi
que tens talent y qu' ets sabi.

Puig si algú cop t' has posat
de la punta, vermelló,
no es que t' hajas enfadat,
sinó que m' has ensenyat
que vé la freda estació.

Y aixó expressar vol, que tens
estudis d' astrologia,
y en fent fret, com prompte 'l sents
á demostrarmho tú vens
estornudant tot lo dia.

Ets á tothom necessari;
aixó ho comprent tot talent;
ningú dirá lo contrari;
no sent d' imperi Nassari

Ja ho veus, sens fer cap embut
publico tas cosas grans;
y fins també he sapigut
que quant fas un estornut
de tú surten.... capellans.

Y ab tant y tant qu' he citat
no he dit ta importancia encara;
tú ocupas lloch elevat,
perque aixó, vaja, es marcat
tant, com lo nás á la cara.

Y encara 's troba qui 't diu
apagallums y 't critica
y 's mofa de tú, y s' enriu?
Deu teni un nas ofensiu
que á cada moment l' hi pica.

Mes.... deixa dir, per 'ná bé
enriuten de la imprudencia
del que t' burla ab mala fé....
puig que lo séu nás deu sé
de molt mala procedencia.

Fes com jó; ja no ho diria,
puig ets nás de bona lley,
y si dissens algú dia
graus als nassos, juraria
que 't farian á tú «Rey.»

Per xó quant te veig bufó,
exclamo cent mil vegadas
ab tota bona intenció:
¡Féume que guardi, Senyó
sas formas proporcionadas!

Y conservat sempre al punt
que fins 'vuy t' has conservat;
no pujis pas mes amunt,
sino fores, en conjunt,
un tros de carn mal posat.

Si, nasset per mi estimat;
qu' entremitj de dos galtonas
t' aixecas tot estirat
dantne ó trayent, ben mirat,
las gracias de las personas,

Si may sentia algú jó
burlantse de tú ab molts fums
que mormolava *nassó*
lloro, *trompa*, que fas pó,
penca, *flauta*, *apagallums*;

Los diria, sent un crit
que fes somoure la terra:
—«Insulteu al desnarit,
pero est nas tan aixérit
es un nas que no vol guerra!

JOAQUIM COMABELLA.

HISTORIA NATURAL.

LA DONA.

Encara que la dona sembla una é igual per totas parts, s' ha notat que 'l clima influeix mólt en ella; un naturalista, després de tractar mólt ab faldillas... (¡ey! ab la pura y sana intenció de no més estudiar!) ha descubert lo següent;

Se pot conéixer lo pais, y en alguns casos, fins la ciutat d' ahont es una famella, no mes observantla en sos detalls exteriors. Poden donarse las següents reglas per alcansarho.

EN LA ROBA.

La FRANCESA se vesteix.
La ALEMANYA 's cubreix.
La ESPANYOLA 's adorna.
La INGLESA se la carrega.

EN LO CAMINAR.

La ALEMANYA camina.
La FRANCESA rellicsa.
La ESPANYOLA ondula.
La INGLESA corre.

EN LA CARA.

Las ALEMANIAS son lletjas ó hermosas.... y prou.
Las FRANCESAS son graciosas.
Las ESPANYOLAS son graciosas y bellas.
Las INGLESES són.... róssas.

EN LO MIRAR.

La mirada de l' ALEMANYA es sempre franca.
La de la FRANCESA maliciosa.
La de la ESPANYOLA.... ¡ju, ju, juy! que diu aquell.
La de la INGLESA es glasada.

EN LAS RESPUESTAS.

La ALEMANYA sempre diu *si ó no* clá y catalá.... es dir clá y alemany.
La FRANCESA casi sempre diu *si*.
La ESPANYOLA casi may diu que *no*.
La INGLESA no respon.

EN LO CARÁCTER.

Per de prompte totas lo tenen prou dolent, pero La ALEMANYA es un modelo de paciencia.
La FRANCESA es dolsa.
La ESPANYOLA es noble.
La INGLESA 's fastidia.
A l' ALEMANYA li basta que l' admiri un home sol.
La ESPANYOLA desitja serho de mólt.
La FRANCESA de tots.
La INGLESA de cap.

La FRANCESA es una artista, l' ALEMANYA un ángel, la ESPANYOLA una dona: de modo que per *conversar*, la FRANCESA, per enamorar, la ALEMANYA, per *carsarse*, la ESPANYOLA.

ACTUALITATS

Donant castanya á Rosset—de Fransa un frare vindrá
y tanta aygua 'ns donará.....—que 'ns morirem tots de set.

ARRELS DE CAMPANAR.

Es digna d'alogi la idea que ha tingut D. Manuel Maria de Santa Ana en fundá una Associació protectora del treball nacional, quan en aquets moments está tan apoderat de molts espanyols lo mal pensament del llibre-cambi.

Se podia el Sr. Santa Ana esperar un rato mes y haguera estat completament oportú: lo treball haguera desaparegut completament..... y llavors, un nus á la cua á protectors y protegits.

Tot, tot lo que á continuació copiem es del periódich lo *Burinot*. Vegin si 's coneixen ells mateixos á fondo quant escriuen lo següent:

«El dia en que lo públich se convensi de que la casi totalitat de periodistas son homes á qui no s' els demana certificat de bona conducta, qu' escriuen per vanitat ó pera guanyarse las caixaladas, y que no s' cuidan de comprobar ab l' exemple lo qu' escriuen ab la pluma, aquell dia lo mon se curará de la enfermedad mes perniciosa qu' avuy té.

Per punt general las redaccions de periódichs son lo lloch de refugi de la truaneria que sab llegir y escriurer.

Detesto una institució que es la clavaguera ahont en el dia s' hi abocan las mentidas y calumnias mes desvergonyidas, y que en tots los paissos no porta grans ventatjas mes que la de ser una element de perturbació.

A confesion de parte, etc.»

Havem sentit á dir que han arribat á Tarragona los materials per fer lo pont del riu Francolí.

¡ Cal!.... Si dehuen ser los qu' han de servir per fer lo tramvia de Reus á Falset.

Los diaris d' aquesta ciutat portan un anunci que diu que 's venen finas, en tots los establiments.»

Donchs nosaltres varem anar á comprarne á casa un sastre y no 'n tenian. ¡ Vaya una manera d' enganyar al públich!

Lo senyor Alcalde de aquesta ciutat reb tot sovint telégramas en los que se l' hi notifica denuncias de varis periódichs.

¡ Ay senyor Alcalde! ¿ Quin dia será aquell que 'ns podrá donar la nova de haber sigut pensionat algun periodista?

L' Emperador del Brasil ha ofert á Mr. de Lasseps,

de 15,000 á 20,000 negres per treballar en lo projectat canal de Panamá.

Demaneu, que quant estigan llestos d' alla nos los envihin aquí per acabar lo també projectat canal de Salou á Reus.

O 'l Teatre de la plassa de la Revolució.

O 'l tramvia de Falset.

O la nova plassa de la Constitució.

O 'l alumbrat de la Raseta de Suqué.

O 'l arreglo dels Jardins d' Enterpe.

O 'l carril d' aquí á Madrid.

O 'l canal del Ebro passant per lo Priorat.

O per mil altres cosas; que teca hi hauria, Sr. Emperador, per algun rato.

«¡ Alsa! ¡ Forasters! ¡ Aproveiteu la ocasió! ¡ Ara! ¡ Ara! ¡ Veniu á Reus, per la festa major y veuréu cosas grans! ¡ Veniu, y veuréu corridas de cavalls, jochs de cucanya, cossos, castells de focs, corridas de novillos, lluminarias als vespres, professons, envallats, etc., etc., etc. En una paraula, farém una festa com may s' haja vist.»

Aquest suello lo teniam fet pensantnos que tot seria vritat pro.... nos hem quedat á la lluna de Valencia.

Temps enrera 's deya que nostre Ajuntament tenia projectat fer un pou artesiá prop del poble d' Almos-ter per provehir d' aigua á n' aquesta ciutat que tant 'ns convé; pro queda com tot lo de Reus, es dir, no pasa de projecte. Are 's diu que 'l mateix Ajuntament tracta de fer vindrer de Fransa un frare que so-lament ab la oló coneix per ahont corran las aigüas subterràneas.

¡ Jo no sé perquè per trobar aigüas s' haigi d' anar á buscar gent estrangera!; que envihin á buscar á tabernés y apotecaris y veuran quant prompte se re-sol la qüestió.

Seguint lo costum de cada any per la nit de San Joan, dos subjectes á Salou provaren de fer alló de trencar un ou per veurer que 'ls sortiria y... may di-rian que 'ls hi va sortir? Donchs los hi van sortir unas tercianas que 'ls feu veurer la vista verda.

Ab motiu del arribó á Tarragona del nou Arque-bisbe, entre altres festeigs que per celebráho 's feren en aquella ciutat se doná una funció al Teatre prin-cipal.

¡ Si hi devia assistir l' arquebisbe!

L' Etna acaba de *sobreixir-se* novament causant des-gracias en gran.

Si 'ls italians demanessin al *Burinot* que 'ls enco-manés á Deu, de segur que no haurian de sofrir tals desgracias.

LAS TRAMPAS.

¿ Perqué Reus, la gran Ciutat de tot Espanya envejada, no fa sortir cap vagada las trampas pe'l vehinat?

Jo sé de molt temps avants que per la festa-major, las trampas, son lo millor dels costums dels Catalans.

¿ Perqué no surten á Reus? ¿ sabrian dirme 'l perquè? Es perquè los súbdits seus de trampas no 'n volen fé.

BARBARET.

CANSONS.

Si no vinch á la nit, nena, á la cita que m' has dat, no 'm culpis, puig dech la pela del mes, á n' al vijilant.

Dos estrells tens, bella nina, y no estranyis que t' ho noti: tens un cor gran com lo mar y 'l génit... com un dimoni.

Densá que m' has olvidat qu' estich prim com un fideu; mes... avants que m' olvidessis ja 'm suchcebia 'l mateix.

JOSEPH BUSQUETS.

EPIGRAMAS.

— ¿ Saps que 'l actor en Melcior te molts taulas, Saver? — Aixó si que 's del tot ver, puig que á mes de ser actor fa tres anys qu' es cafeter.

F. P. V.

¿ Diuhen que 't casas Joan ab la noya del de 'n Bernat? — Digueu que no 's vritat; en tal cas m' hi casarán.

BARBARET.

Un borni molt divertit, quedá cego tot jugant á pilota, y al instant — Senyores, molt bona nit, digué, y se 'n aná cantant.

Una pell de vinticinch volguentse burlá de mi, pensant fé gracia 'm va di: — Disposi del que no tinch. Vaig contestar resolut: — Gracias pel favor que 'm fa puig així, puch disposá de son cor y sa virtut.

JOSEPH BUSQUETS.

A una noya molt bonica, l' altre dia festeliant li entrá una mosca xica al ull, y digué á sa aymant: «Corra búfama! que 'm pica.»

FISELVAS.

RONDALLAS.

Un barceloní entusiasmat pel romesco que fem á Reus, vá escriure una carta á un seu amich que resi-deix en esta Ciutat que deya: Amich fulano; desitjaria que á volta de correu m' envihs una cassola de ro-mesco per tastarlo. P. D. Si no pot sé una cassola, quant me contestis enviam, al menys, una cullarada de such á dins la carta.—Teu Rafel.—Lo Reusense. —Amich sutano; es impossible lo que 'm demanas; enviam la teva boca y l' hi faré tastar.—Teu sempre Arturo.

En cert poble hi havia un metje que 'l joch lo tenia tant dominat, que al pendrer lo pols del malalt sem-pre deya:

— ¡ Escapsi!

¡ Lo que pot l' afició!

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NÚMERO ANTERIOR.

XARADA 1.ª Cardona.
ID. 2.ª Masnou.

XARADAS.

Una nena molt dos tersa, que de nom se diu total va menjar-se una dos prima, y á la pobre li feu mal.

R. BORRÁS.

Fill de ma primera dos tinch un hu que 's preciós.

F. P.

Tens la prima tant poch dos, que á la tot ficas lo gos.

R. S.

CONVERSA.

— Ola Roseta, ahont vas? — Acompanyá 'l noy á estudi. — ¿ Qué has vist á mon germá? — Si anava ab lo.... — ¿ Qui vols dir? — Endavinau.

LO JUHEU DE L' ARRABAL.

ROMBO.

Sustituir aquets pichs ab lletras que lleigidas ho-rizontal y verticalment digui la 1.ª ratlla, una conso-nant; 2.ª un animal; 3.ª un joch; 4.ª un número y 5.ª una consonant.

PAU CORNADÓ Y GARRETA.

ENDAVINALLA.

Quant us de mi volem fer los ulls m' haveu de tapar, y la meva obligació consisteix en mossegar.

AMICH DEL CAMPANER.

GEROGLIFICH.

PERICO JOANITO MIQUELITO

PERET JOANET MIQUELET

PERE JOAN MIQUEL

STABAT MATER.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Campanone: Anirá tot.—Cap calbo: Ja es coneix que l' hi deu tenir, porque lo que 'ns envia está molt bé. Anirá.—Carlitos: No 'n sabem.—M. P. B.: Inser-tarém una conversa y una sinonimia.—R. Borrás: Id. xarada, conversa y endavinalla.—Farsells: Lo com-plaurem.—Barret de Riallas: Home, no escrigui tant que 'ns fa patir del pit.—Pandero: L' hi repetim lo mateix de la setmana passada.—Carmeta: L' hi posa-rem tot.—Un lector del *Burinot*: Vosté ni mereix contestació.—Agneta P: Gracias per l' advertencia; insertarém algo, arreglat.—Qnimeta dels senyors: No 'ns molesti mes; espique 'u al Mau... tot aixó.—Agullas y punxons: Anirá alguna cosa.—Anton B: Id.—Mosquit: Arreglarém l' endavinalla y 'l geroqli-fich.—Peix pudent: Put molt.—Un tonto: Insertarém molta part de lo que 'ns envia, arreglat.—Pau Cor-nadó y C.^a: Id.—Roseta: Tot lo de vosté es massa trist. Posis alegre, envihins cosas que fassin riurer. ¿ Ho farà? —Felip: Lo complaurém.—Ramonet dels mistos: fan molt fum.—Carquinyoli: Está bastant bé; ho arreglarem.—Francisco Roqué: Nos ha agrada'l molt: envihi.

Las cartas no contestadas las farem avuy ab bou y arrós.

ANUNCIS.

100 TARGETAS

de visita fetas en tipos moderns y de bon gust é im-presas en cartulina bristol per

8 RALS.

Imprenta y libreria de TORROJA Y TARRATS, succe-sors de Roca, carrer Major, número 11.

TALLER DE ENCUADERNACIONES

DE

TORROJA Y TARRATS

carré Majó, núm. 11.

En aquet establiment se fan encuadernacions de tota clase, desde las mes sencillas á las mes luxos-sas, ab perfecció, prontitut y economia.

ESTAMPA DE TORROJA Y TARRATS
Carrer Major núm. 11.